

Tekst **Martijn Kortier**

Martijn Kortier is advocaat intellectuele eigendom, ict-recht en privacy bij Elferink & Kortier Advocaten

Privacyschendingen

Sinds de Europese privacywet – de AVG – in werking is getreden, staan de kranten vol met privacyschendingen en datalekken. Maar wanneer is iets nu in strijd met de AVG? Waarom krijgen organisaties een boete of een last onder dwangsom opgelegd door de Nederlandse privacytoezichthouder, de Autoriteit Persoonsgegevens (AP)? Voor leken is dat niet altijd duidelijk.

Natuurlijk, we kunnen ons allemaal wat voorstellen bij gevallen waarin commerciële bedrijven zonder toestemming persoonlijke informatie verzamelen en profielen van u en mij maken. Ook in gevallen van datalekken is het vaak helder; persoonsgegevens zijn niet goed beveiligd of komen door menselijke fouten op straat te liggen. Dat is per definitie een schending van de privacywetgeving. Overigens is een datalek niet alleen maar het op straat komen te liggen van persoonsgegevens. Ook het verkeerd adresseren van een brief of het vernietigen van persoonsgegevens waar dat nog niet had gemoeten, kunnen bijvoorbeeld datalekken zijn.

De laatste tijd handhaaft de AP ook regelmatig op situaties waarvan voor derden niet altijd duidelijk is wat de schending is. Ook die kwesties kwamen groot in de krant. Denk bijvoorbeeld aan het rapport dat de AP eind oktober publiceerde over een omvangrijk onderzoek naar het handelen bij de Belastingdienst. De conclusies in dat rapport waren keihard. De Belastingdienst heeft jarenlang zwarte lijsten (de zogenaamde Fraude Signalering Voorziening, FSV) bijgehouden. De lijst bestond uit gegevens over meer dan een kwart miljoen mensen, waaronder minderjarigen.

Waarom handhaaft de AP in deze gevallen? De belangrijkste geconstateerde overtreding in het geval van de Belastingdienst was dat zij geen wettelijke grondslag voor die specifieke verwerking van persoonsgegevens had.

Organisaties zijn op grond van de AVG verplicht om zowel een gerechtvaardigd doeleinde voor de voorgenomen verwerking van persoonsgegevens te hebben als een rechtmatige grondslag. Die grondslagen zijn limitatief opgenomen in de AVG. Dat betekent dat iedere organisatie in ieder geval uit een van de daar genoemde grondslagen moet kunnen kiezen. De bekendste grondslagen zijn: de toestemming van betrokkene, de wettelijke plicht tot verwerking, het gerechtvaardigd belang van de verwerkingsverantwoordelijke of een derde (let op; hiervoor geldt een specifieke belangenafweging) en - in het geval van overheden - het algemeen belang/de uitoefening van openbaar gezag. Weest u er overigens van bewust dat toestemming vragen aan de betrokkene niet altijd de geëigende (of handige) weg is.

In uw dagelijkse werkzaamheden heeft u ongetwijfeld ook te maken met persoonsgegevensverwerkingen. Ga eens na: heeft uw organisatie voor iedere specifieke verwerking een gerechtvaardigd doeleinde en kan zij daarnaast een beroep doen op een grondslag uit de AVG? Bij twijfel, laat u voorlichten. Leg een en ander ook vast in het verplicht voorgeschreven verwerkingsregister.

De advocaten en juristen van Elferink & Kortier Advocaten schrijven op deze plek iedere uitgave een column, waarin zij een praktisch probleem op het gebied van de AVG in relatie tot informatiebeheer behandelen. Heeft u een praktijkvraag die u behandeld wilt zien? Stuur deze naar Od@publiekdenken.nl